

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

„Men jeg siger eder."

I have hørt, der er sagt: Du skal elske din Næste og hade din Fjende. Men jeg siger eder: Elsker eders Fjender, velsigner dem, som forbande eder, gør dem godt, som hade eder, og beder for dem, som krænke eder og forfølge eder (Mt. 5, 43—44).

Det er til sine Disciple og forøvrigt til den store Skare, der er samlet paa Bjerget, Jesus taler saaledes.

De havde hørt, der var sagt — af Lærerne, af de Skriftkloge naturligvis. De gjorde sig Begreber om de rette Forhold mellem Mennesker, og saa lærte de Folk saaledes.

At de havde med Moseloven at gøre, skønner vi deraf, at de lærer Folk, at de skal elske deres Næste. Moses sagde jo: „Du skal elske din Næste som dig selv." Saa tillod Lærerne sig at forklare Ordet Næste derhen, at Fjender ikke faldt ind under det Begreb, som Næste staa for.

Og videre tillod de sig at føje til „og hade din Fjende." Det passede fortræffeligt efter det naturlige Menneskes Sindslag. Det er jo det, der særlig har fundet Udtryk i alle de vederstyggelige Krige i baade ældre og nyere Tid.

Men dersom det var den rette Moral, saa behøvedes der slet ingen Lærere. Det falder af sig selv at elske og gøre vel imod nære Slægtninge og Venner og saa at hade dem, man er kommen paa Kant med.

„Men jeg siger eder" — hvem er dog han, der vover at sætte sit eget Ord imod, hvad hele Lærerstand holdt for rigtigt?

Har du tænkt over det, at det er noget af det mærkeligste, Jesus sagde? Aldrig før eller samtidig eller siden har noget Menneske vovet at træde op og med personlig Magfuldkommenhed sige, trods Tidens Lærerstand: „Men jeg siger eder!"

Det viser, at Jesus er sig sin guddommelige Myndighed bevidst.

Seks Gange gentager Jesus dette: „Men jeg siger eder" i dette Kapitel, og ellers bruger han Udtrykket: „Sandelig, sandelig, siger jeg eder," som Johannes gengiver flere Steder.

Jesu Ord skal gælde, naar Himmel og Jord forgaar. Hør, hvad han siger: „Sandelig, sandelig, siger jeg eder, den, som hører mit Ord og tror den, som sendte mig, har et evigt Liv og kommer ikke til Dom, men er gaaet over fra Døden til Livet." (Joh. 5, 24.)

Dette Ord gælder lige saa vel, som naar han siger: „Sandelig siger jeg dig, du skal ingenlunde komme ud derfra, førend du faar betalt den sidste Hvid."

Og saa var det jo det, han siger her: „Elsker eders Fjender... og beder for dem, som forfølger eder." Aa ja, om du er saa uheldig at have Fjender, saa tænk paa, at de ogsaa er Mennesker, der er skabt i Guds Billede og købt med Kristi Blod.

De trænger maaske allerhaardt til din Kærlighed, og Paulus siger: „... naar du gør vel imod din Fjende, saa samler du gloende Kul paa hans Hoved (Rom. 12, 20).

Mærk sluttelig Jesu Ord til Røveren: „Sandelig, siger jeg dig, i Dag skal du være med mig i Paradiset" (Luk. 23, 43). Stol paa Jesu Ord!

Fra „Tempelvogeterske" til „et trofast Vidne."
Af H. P. Hansen.

II.

Som tidligere omtalt havde Tyngdepunktet i den kristne Menighed allerede, medens Paulus

opholdt sig i Efesus, begyndt at flytte sig fra Palæstina til det vestlige Lilleasien. Men hvad der da var begyndt fuldendtes med Jerusalem Ødelæggelse.

Ogsaa indadtil var der indtraadt en fuldstændig Forandring, idet Kristendommen løsnedes fra den jødiske Gudsykkelse i Templet og derved frigjordes fra de Tilbygninger, som for mange havde tilsløret dens enestaaende, selvgældende Stilling. Men Grunden til, at Kristendommens Tyngdepunkt blev forlagt til det vestlige Lilleasien med Efesus som Midtpunkt, var den Omstændighed, at Resterne af den gamle Apostelkreds forlagde deres Virksomhed til denne Egn.

Med en kort Afbrydelse levede Apostelen Johannes her til henimod Aarhundredets Slutning. Med fast Bolig i Efesus drog han om i hele Kredsen, indsatte Biskopper og styrede Menighederne. I Følge gamle Vidnesbyrd boede ogsaa Peters Broder Andreas fra Bethsaida i Efesus, og i den nærliggende By Hierapolis boede en tredje Apostel Filip, der ogsaa var fra Bethsaida. Disse tre Apostle, der havde fulgt Herren og havde saa mange fælles Minder.

Det er værd at lægge Mærke til, at Johannes i sit Evangelium skænker Andreas og Filip særlig Omtale flere Steder og i Forbindelse med hinanden. Man faar herved Indtryk af, at der var et særligt Forhold mellem de tre, og at den gamle Johannes, dengang han skrev sit Evangelium havde særlig Anledning til at mindes netop dem.

Nu fik de tre Apostle, hvis Ungdom var tilbragt ved Kysten af Genesaret Sø, paa deres gamle Dage en Virksomhed i Nærheden af hverandre i en af de mest bevægede Egne i Verden, og hvilken Række af kostelige Minder havde de ikke at se tilbage paa.

Foruden disse Mænd var der flere af dem, som havde kendt Herren personlig, der nu tog Bolig i denne Egn, saaledes nævnes Aristion og Johannes Presbyter. Men blandt disse var Apostelen Johannes den mest fremragende. Det var ham, der kom til at fortsætte, hvad Paulus havde begyndt.

I de syv „Sogne", hvori Johannes havde sin Virkekreds, synes den værste Fare at have bestaaet i en ondartet Form af Gnosticismen, altsaa et Vidnesbyrd om Hedenskabets Magt i denne stærkt bevægede Egn.

Det var en lignende Retning som den, Paulus havde bekæmpet, kun synes den hedenske Bestanddel i Blanding nu at være traadt mere i Forgrunden for den jødiske, og Retningen havde tillige et usædeligt Præg, medens den, Paulus bekæmpede, var afholdende. Det skortede den Retning paa Enfold, og heraf fulgte, at det Vaaben, som den kristne Menighed maatte bruge for at værne sig imod den, var Fremhævelsen af selve det enfoldige Evangelium.

Blandt de Gnostikere, som i denne Tid optraadte i Provinserne i Asien, kender vi Navnet paa en Kerinth, der ved en kunstig Lære søgte at opløse Frelserens Person i to, nemlig Mennesket Jesus fra Nasaret og et guddommeligt Aandevæsen, som forenede sig med ham i Daaben og igen forlod ham før Lidelsen. Imod saadanne Anskuelse ser var det, at Johannes skrev det saakaldte første Brev.

Et af de mest talende Vidnesbyrd om den lilleasiatiske Menigheds fremragende Betydning i Aposteltiden er det ejendommelige Forhold, som bestaar mellem den og de fleste af Skriftterne i det ny Testamente.

Inddeler man disse Skrifter efter deres Affattelsestid og deres Bestemmelsessted, vil vi se, at over Halvdelen har et bestemt Forhold til denne Menighed paa den ene eller anden Maade, dels er de skrevne i denne Egn, dels

er de rettede til Menigheder eller Personer i denne Egn. Af de 27 Skrifter, hvoraf den ny Pagts Bog bestaar, finder man saaledes, at mindst de 14 er knyttede til den lilleasiatiske Menighedskreds.

Her skrev Paulus under sit treaarige Ophold til sine første Breve, nemlig det betydelige Brev til de galatiske Kristne, hvori han saa stærkt fremhæver Retfærdiggørelsen ved Tro, og det første Brev til Menigheden i Korint. Her skrev Johannes Aabenbaringsbogen, Evangeliet og de tre Breve. Til denne Kreds skrev Paulus fem Breve; det saakaldte Efeserbrev til hele Kredsen, eet til en enkelt Menighed, Kolossæ, eet til en Mand i Kolossæ, Filemon, og de to til hans aandelige Søn, som stod hans Hjerter saa nær, Timoteus, som en Tid var Menighedens Styre.

Heller ikke den tredje store Apostel, Peter, mangler i Rækken af dem, der har skrevet Breve til Menighederne i det vestlige Lilleasien. I Overskriften til det første af hans Breve, nævnes de jødiske Kristne i Asien, og af en Ytring i det andet Brev kan man se, at ogsaa dette udstedes til den samme Læsekreds.

Den Række Skrifter, som rettedes til denne Menighed, var dens Ejendom, og det er altsaa herfra, at den største Del af den ny Pagts Bog, enten i de oprindelige Haandskrifter eller i Afskrifter, har spredt sig ud over Verden. Store Kræfter udgik derfra, her var Aposteltidens Hjerterpuls.

Ingen anden Menighedskreds kan opvise noget lignende. Her kender vi Menighedens Tilblivelse og Vækst, dens Farer og Kamp, dens enkelte Sogne og flere af dens Medlemmer. Vi møder en Række ejendommelige Personligheder, hvis bedste Eje, Guds levende Ord, og hvis Hjerter varme er strømmet ind i Menighedens Liv og derfra videre ud over Jorden: Apollos, Askylas og Priscilla, Timoteus, Apostlene Andreas og Filip, men fremfor alle de to Høvdinger Paulus og Johannes, der udviste urokkelig Troskab mod „Udholdenhedens Ord". Og bag dem ser vi ham, som var den første og den sidste for dem alle, ham, om hvem Modstanderne i Efesus brugte Udtrykket „den Jesus, som Paulus forkynder."

Den Folkerejsning i Efesus, som gentagne Gange er berørt, er et tydeligt Vidnesbyrd om, at Hedningerne i Efesus meget snart saa, at Evangeliet var en erobrende Magt.

Den kom ikke, som de mange fremmede Religioner ellers kom, med Ønske om at være noget ved Siden af Byens gamle, nedarvede Religion, Artemisdyrkelsen, heller ikke som Jødendommen, som en Gæst, der bad om at maatte leve i Fred i Byen, nej, den kom med Krav paa at være alt og med Løfte om at kunne blive alt.

Dens Nærværelse var for Hedningerne en Fjendes Nærværelse, deres Forkyndelse af Evangeliet en Dom over Artemisdyrkelsen og en Krigserklæring imod den, en Kamp mellem Kristus og Artemis.

Og Vaabnet, der blev brugt i denne Kamp, var ikke udvortes, men Aandens Sværd, der er Guds Ord, og det blev, som vi ser, forkyndt ikke i en afsvækket tillæmpet Form, men paa en mandig Maade, i Aand og Kraft, saa Hedningerne forstod, de stod over for et Valg mellem Artemis og Kristus, det enfoldige Evangelium og verdslig Visdom.

I den By, der i Kampens første Dage blev kaldt „Tempelvogeterske" for den store Artemis, var der nu fremstaaet en Menighed, den gamle Kirkefader giver Hædersnavnet „det trofaste Vidne om Apostlenes Overleveringer."

I min Artikel med Overskrift „Psalteret i Middelalderen" er indløbet et Par meningsforstyrrende Ombærkerfejl. Skønsomme Læsere vil sikkert dog snart

finde ud, at Slutningen af Afsnittet om Utrecht Psalteret hører under Afsnittet om Columbus' irske Psalter.

Om vor Skolesag.

(A. J. Dahm).

Der siges jo, og det passer vel ogsaa, at Skolebygningen for den danske lutherske Skole i Blair, Nebr., er i en saadan Stand, at det allerbeste af den maa tages med, og at en ny Bygning maa opføres i Stedet for det gamle, hvis man skal kunne holde Skole i Blair i Fremtiden. Hvor mange Aar man kan holde Skole i Blair endnu i den gamle Bygning, ved jeg ikke, og jeg ved ikke, om nogen anden ved det.

Der tales ogsaa en Del om at købe en Skolebygning et eller andet Steds her i de forenede Stater, hvor en saadan maatte findes og være nogenlunde centralt beliggende. Skulde en saadan findes og blive købt for en meget mindre Pengesum, end det vil koste at opføre de fornødne Skolebygninger i Blair, saa kan der alligevel let blive stort Tab derved paa anden Maade i de kommende Tider.

Det er da bedst at have Skolen beliggende paa det Sted, der er mest centralt blandt Danske i Amerika. I 1915 havde Hr. N. H. Debel i „Danskere" for 15. September, en Artikel der fremfører gode Beviser for, at Blair, Nebr., er mere central, end Racine, Wisconsin. Er i Blair er ogsaa den forenede dansk lutherske Kirkes Boghandel og Forlagshus beliggende, og Folk andre Steder er vante til at høre om og tale om den danske Skole i Blair, som er begyndt der i 1884, altsaa for 35 Aar siden, og de skriver til og taler om Boghandelen der, som er mere end 25 Aar gammel. Derfor er det ogsaa bedst, at Skole og Forlagshus bliver ved at være, hvor de er.

Man har talt om, at der skal bygges en Beboelseslejlighed for Mænd og en anden for Kvinder ved Skolen, om den fremdeles skal vedblive at være i Blair, og at det vil koste mange Penge. Men om Kirkesamfundet kan faa den paatænkte Skolebygning i Harlan, Iowa, for slet ingen Ting, hvad jeg ikke ved, om det kan eller ikke kan, saa kommer man dog ogsaa til at opføre mere Bygning der i den allernærmeste Fremtid, og dette vil ogsaa koste Penge. Skolebygningerne i Blair, er der saa ingen der vil give noget for; thi de vil ikke i Fremtiden kunne bruges til nogen Ting, naar de bliver mere og mere faldende. — Selv om det vil koste en hel Del, saa vil det dog betale sig bedst at tage det ned, der er for svagt til at holde ud i Fremtiden, og saa bruge det af det gamle Stof, der kan bruges, naar den nye Bygning skal opføres. Hovedfejlen ved den gamle Bygning var jo, at den var for høj i Forhold til dens Bredder. Den var 4 Etager, og den burde ikke have været mere end 3.

Naar der bliver opført en særskilt Bygning for Mænd, saa behøver den nye Bygning, der skal opføres, ikke at være saa stor som den gamle paa langt nær. Der behøves jo ikke Beboelseslejlighed for Studenter. Naar der bliver Bygning nok til Klasseværelse, Andags- og Forsamlingsaal, Bibliotek, Laboratorium og andet til Undervisningsbekvemmelighed henhørende, saa er dette nok.

Pengene til at bygge dette for, efter at det af den gamle Bygning, der ikke kan holde i Fremtiden, er taget ned, samt Pengene til at bygge den nye Beboelseslejlighed for til Mænd maa uden Tvivl kunne samles lige saa godt, naar Skolen bliver ved at være i Blair, som der kan samles Penge til at bygge for, om den skal flyttes andetsteds hen. Er der Pengesfordel ved at tage imod, hvad der kan ventes fra Harlan, Iowa, idet der i saa Fald ikke behøver at blive samlet saa mange Penge ude om-

kring i Menighederne, saa vil der være Tab derved paa andre Maader i de kommende Dage.

De, der siden paa et Aarsmøde skal stemme om, hvor vort Samfunds Skole skal være, bør betænke det store Ansvar, de har for hvordan de vil stemme. Grumme let kan der blive stemt skadeligt.

Sæt, at mere end Halvparten, eller at to Trediedele af de stemmeafgivende har ringe Indsigt i Sagen og maaske stemmer af egenlystige Hensyn i Stedet for at stemme for det, som er til Gavn for den store Mængde (det fælles Bedste), saa vil det gaa, som Flertallet har bestemt det. Der er ingen anden Maade at komme frem paa end at rette sig efter Flertallet i en Stemmeafgivning; men derfor er det absolut nødvendigt at faa Oplysning spredt ud i Tide, længe før et Aarsmøde skal holdes, saa de, der skal stemme, kan komme til at stemme retfærdigt og fornuftigt, om de selv har til Hensigt at ville dette.

I Bladet „Føbe" for Juni i Aar skriver Pastor J. Madsen, Side 84 noget, som jeg her vil anføre. Denne Mand har baade Kundskaber, god Forstand og en hel Del Erfaring, og derfor ønsker jeg, at „Danskere"s Læsere skal have Lejlighed til at se, hvad han skriver fra Aarsmødet om Skolesagen. Her er hans Ord:

„Det Spørgsmaal, der kom frem, vigtigere end alle andre, var det vedrørende Skolesagen. I Tider som disse trænger det Spørgsmaal sig ganske naturligt frem. Der blev set stort paa Fremtiden for vor Kirke, og der blev drøftet Planer for store Ting; men under hele Forhandlingen kunde man ikke frigøre sig for den Tanke: Mon der er nogen, som kan se Enden paa og Resultatet af disse Sager, som drøftedes? Mon der var nogen — og kunde de — hvad mon de vilde have sagt? Der blev vel nok gjort det rigtige. Der var vel næppe andet, som kunde gøres. Og Talen om at flytte Skolen — ja, de følte det, de, som i et Kvart Aarhundrede har været vante til at tænke paa Blair og Skolen der — man følte, at det rykkede. Hvor skal man flytte den, ja, det vil vi faa at vide, men hvor kan vi flytte den, at der ikke allerede er alle de lutherske Skoler, som trænges? Skolerne maa være engelske, og engelske er alle de andre: de norske, de svenske, ja, de tyske med. De er mange, og de er store, og der er Skoler til Fals baade her og der. Hvorfor flytter Midland College til Fremont? Er det, fordi der nede ligger Lindsburg College med national Ry? I Nebraska er vel ikke noget saa stort, selv om der er baade danske, svenske og tyske Skoler. Aa, mon vi ikke lige saa vel kunde blive paa Bakkerne ved Blair som noget andet Sted, og der har vi været saa længe, og der har vi oplevet saa meget. Det er som om noget af Hjertet er der, naar Talen er om at gaa derfra. Det vil blive interessant at se, hvor der er Steder med bedre og større Fremtid for os. Det vil vi vel faa noget at vide om til næste Aarsmøde, om vi lever."

Hilsen fra „Dana."

Prof. C. X. Hansen sagde ofte i Klassetimen, naar han ventede paa Svar: „Tempus fugit et fugimus" — „Tiden iler og vi iler." Sandheden af disse Ord fattes bedre og bedre, eftersom Alderen falder — maaske en Student dog fatter det bedst.

Nu er det over 2 Md., siden vi sagde: Farvel, Dana! Siden den Tid har Dana været mere eller mindre forladt, lidt øde og tomt føles det deroppe. Det er, som Dana siger til mig: „Den Tomhed, den Forladthed holder jeg ikke ud." Men saa trøster den sig med, at nu er der kun 1½ Md. til, saa kommer mine gamle Beboere og en stor Flok nye med.

End staa Dana med sit Taarn

og vinker ud til enhver fremadstræbende ung Mand og Kvinde og siger: Kom, gør mit Bekendtskab! Du vil ikke fortryde det!

Ukrudt gror overalt — ogsaa rundt om Dana, tiltrods for leens hvasse Æg.

Dana har undergaaet en større Rengøring. Den har nok aldrig været saa ren og pæn som nu; men den er ogsaa bleven skuret, vadsket og pudset. Pigernes Bygning er færdig til at tage imod en 50 St. Karlens Bygning er snart færdig til at tage imod godt 100.

Miss Esther Bonnesen har faaet Ledelsen af Dana's Hovedrengøring.

Mr. N. M. Hansen tager amerikansk Litteratur i Sommer, har som Lærer Miss Johnson. Læsere vil altsaa forstaa, at Sommerskole paa Dana har alt taget sin Begyndelse.

Professorerne har været meget optaget af Arbejdet ved Udgivelsen af en ny Katalog for Skoleaaret 1919—1920. De har allerede udsendt ca. 200 til de forskellige Menigheder. Har du faaet en Katalog? Faa en! Spørg saa dine Foreldre: maa jeg komme til Dana i Vinter? Bestem saa at komme til Dana. Rækkerne maa fyldes ud. Vil du være med? Don't be late!

A. Nielsen.

FARM BARGAINS I LUCK, WISCONSIN.

Stort, 50-aarigt dansk Settlement. Dette er et udmærket Kvæg- og Mejeridistrikt med fortrinlig Majs- og Kløverhøst og rige, træbevoksede Græsange; talrige Saer, lutherske Kirker; Skoler; Mejerier; Telefoner; gode Veje og velstaaende Byer langs Soo-Banen; midtvejs mellem St. Paul og Duluth. For nærmere Oplysninger skriv til JENS S. PEDERSEN, President for State Bank of Luck, Polk County, Wis.

80 Acres paa et centralt Sted i Minnesota,

med godt Hus, god lille Stald, andre Bygninger; 12 Acres under Plov, 30 Acres med Timothy og Kløver, god vild Eng; 4 Køer, 2 Heste, 2 Vogne, 4 Kalve, Slaamaskine og „Rake", Slader, Plove, Drags, alt for \$6000. 1 Mil til Skole, 1½ Mil til By, ved god Vej. For nærmere Oplysninger skriv til

F. P. MORNEAU, Milaca, Minn.

TIL SALG.

Det er et Godtkøb, og jeg ved det, 240 Acres. 40 Acres liden Tømmer og Græsange, rindende Vand, godt Hus, ny Kælderstald, som kostede \$4,500. Alle nødvendige Udbygninger, 25 Mil til St. Paul, 3 Mil til to Byer og nær Skole. Undersøg. \$80 pr. Acre. Skriv paa Engelsk efter Liste af andre Farme.

J. M. Hagan, New Richmond, Wis.

Farme i St. Croix, Polk og Barron Countier,

hvor Velstand er garanteret, hvor Mejeridrift har opnaaet dens højeste Udvikling. Prisen paa fortrinligt Land er lavere og Agerbrugets Muligheder er større end noget andet Sted i Landet. Ideal Jordbund, Klima og Opholdssted. Fortræffelige Veje forbinde Farmene med udmærkede Markeder i New Richmond. — Vi er ved at opføre J. W. McCoy's Dødsbo, og har 20 Farme til Salg til den rette Pris.

Bank of New Richmond, New Richmond, Wis.

HARDWOOD CUT-OVER LAND,

dyndet Jordbund, Ler-Underlag. Hverken sandig eller fuld af Grus. Nær By, gode Skoler. I Hjerter af Mejeriland. Ingen Agenter og ingen Kommission. Lette Vilkaar. Skriv paa Engelsk efter Kort og Pamphlet No. 18. North Western Lumber Co., Land Dept. Stanley, Wisconsin.

MINNESOTA MAJSBELT FARME.

Alle Slags Størelser og Beskaffenheder. Vi er absolut Hovedkvarteret for Central Minnesota. Land improved Farme fra \$50 til \$150 pr. Acre. Energiske Agenter ønskes.

Investors Security Ass'n., Inc. Sauk Centre, (Stearns Co.) Minn.

139 ACRES FARM,

3 Mil til god By, udmærket skandinavisk Nabolag. Jevn sort Jordbund, Ler-Underlag, i Kløverbeltet. Der kan avles bedste Grødt af Kløver, Timothe, Majs, Hvede, Havre og Grøntsager. En saa fin en Farm, som De nogensinde har set. 20 Rods til Skole, gode Bygninger, 100 Acres improved, Rester Græsange og let at rydde, faktisk kan De ikke finde en bedre Farm. En gammel Mand ejer den og han ønsker at sælge, da han ikke er i Stand til at dyrke den. Befindelsen er \$75 pr. Acre, \$4000 kontant. Rosten paa lette Vilkaar til 5 pCt. Skriv til Gustav A. Dressel, Glenwood City, Wis.